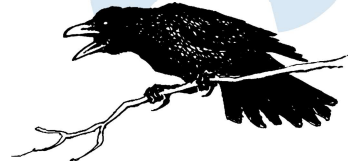

Yyterin dyynien historia

Yyterin dyynit ovat kerrostuneet nykyiselle paikalleen vasta alueen kohottua merenpinnan yläpuolelle maankohoamisen seurauksena. Maankohoaminen johtuu viimeisestä jääkaudesta, jolloin jäätikkö painoi massallaan maankamaraa lommolleen. Jäätikön vetäytymisen jälkeen, maa kohoaa pikkuhiljaa takaisin. Maa kohoaa Satakunnassa keskivedenpinta huomioiden noin 5 mm vuodessa. Yyterin alueen korkeimmat maankohoumat nousivat veden pinnan yläpuolelle noin 1500 vuotta sitten. Ensi vaiheessa alueelle muodostui pieniä saaria, jotka myöhemmin kasvoivat toisiinsa kiinni. Selkämerestä paljastuneen Yyterinniemen poikki kulkevan harjun laki ja rinteet joutuivat alttiiksi tuulen nostattaman aallokon kulutukselle. Aallokko huuhtoi ja tasoitti harjun laen ja levitti sen hiekkaa laajalle alueelle sen lähiympäristöön.

Yyterin satojen alue nousi arvioiden mukaan meren pinnan yläpuolelle noin vuonna 1700, jolloin hiekka kuivui ja joutui alttiiksi tuulen toiminnalle. Yyterin vanhimmat dyynit ovat siis muutaman sadan vuoden ikäisiä ja ovat tällä hetkellä metsittyneitä kangasmetsiä muutamien satojen metrien päässä nykyisestä rantaviivasta. Maankohoamisen seurauksena veden alta paljastuu aina lisää hienoa maa-ainesta tuulien kuljetettavaksi ja dyynien rakennusaineeksi.

Dyynit syntyvät tuulen kuljettaessa ja kerrostaessa hiekkaa. Erilaiset hiekka- ja tuuliolosuhteet muodostavat erilaisia dyynejä. Yyterissä vallitsevat lähes esteettä mereltä puhaltavat länsi- ja lounaistuulet, jotka muodostavat puhallussuuntaansa nähden poikittaisia dyynejä. Lähinnä rantaviivaa on matalia kumpumaisia alkiodyynejä, niiden takana matalien symmetristen selänteiden muodostamia esidyynejä. Alkio- ja esidyynien takana ovat pitkät rannansuuntaiset lähes suorat dyyniselänteet eli rantadyynit. Niiden korkeus on yleensä 2-3 metriä, mutta rannan keskiosassa ne ovat paikoin jopa 7 metrin korkuisia. Näiden takana on vanhoja, metsittyneitä rantadyynejä.

